

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/106666,Justyna-Sierp-Szpieg-z-Komunistycznej-Partii-Polski.html>

REPUBLICAUF FRANÇAIS
N° 1404480 Série B
CARTE D'IDENTITÉ
PREFECTURE DE POLICE

Nom : Sierp
né à Rapp
Prénoms : Jana Maria
Né le 20 octobre 1900
à Trarzy
département Bord
Nationalité : Française
Profession : Vendeuse
Domicile : 7 Square
Albin Cabot (13)

SIGNALEMENT
Taille 1^m 58 Nez } Dos dr Base rect
Cheveux châtains Dimension arr
Moustache }
Yeux bruns Forme générale du visage rand
Signes particuliers } Teint rose

Empreinte digitale
Signature du titulaire,
Paris le 10 DEC 1941
LE PREFET DE POLICE.
3-D — Imp. Chaix (B) — 830 40

Francuski dowód osobisty Justyny Sierp wystawiony na przybrane nazwisko (z zasobu IPN)

ARTYKUŁ

Justyna Sierp. Szpieg z Komunistycznej Partii Polski

OKRES HISTORYCZNY

(1922-1939) II Rzeczpospolita

Autor: WITOLD BAGIEŃSKI 17.04.2024

Niewielu przedwojennych komunistów doczekało się powieści opartej na kanwie swojego życiorysu. Do wyjątków należy Justyna Sierp, której historia stała się inspiracją dla reportażysty i reżysera filmów dokumentalnych

Bronisława Wiernika. Jego książkę pt. „Niektóre przygody Elzy R.” opublikowało w dużym nakładzie wydawnictwo „Książka i Wiedza”.

Urodzona w 1901 r. Sierp nosiła początkowo nazwisko rodowe Rappaport. Pochodziła z bogatej żydowskiej rodziny. Przed I wojną światową jej ojciec pracował jako rzeźnik, a później służył w armii carskiej. Matka była właścicielką „salonu mody” w Puławach, a po 1914 r. przeniosła się wraz z dziećmi do Lublina. Żyjąc w tym mieście młoda Ides przyuczała się do zawodu technika dentystycznego.

Działalność w ruchu komunistycznym

W 1918 r. zetknęła się z działaczami radykalnie lewicowej Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, co stało się punktem zwrotnym w jej życiu. Po rozwiązaniu SDKPiL związała się z ruchem komunistycznym, zostając ideową aktywistką. Z tego powodu została zatrzymana przez polską policję na krótko przed wybuchem wojny polsko-bolszewickiej. Osadzono ją na kilka tygodni w areszcie, a następnie przewieziono do obozu w podkrakowskim Dąbiu.

Po rozwiązaniu SDKPiL związała się z ruchem komunistycznym, zostając ideową aktywistką. Z tego powodu została zatrzymana przez polską policję na krótko przed wybuchem wojny polsko-bolszewickiej.

Po wyjściu na wolność, zimą 1921 r. została skierowana przez organizację do Warszawy. Stamtąd po kilku miesiącach wyjechała do Niemiec, a następnie zezwolono jej na udanie się do Związku Sowieckiego. Żyjąc w Kraju Rad wstąpiła do Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików), zostając funkcjonariuszem partyjnym. O jej działalności w tym okresie niewiele wiadomo, poza faktem ukończenia półrocznej szkoły polityczno-wojskowej i założenia rodziny.

Jako działaczka musiała cieszyć się bardzo dużym zaufaniem, ponieważ w 1931 r. przysłano ją z powrotem do Polski, by podjęła konspiracyjną aktywność w Komunistycznej Partii Polski. Znana pod pseudonimem „Elza”,

została główną łączniczką Biura Politycznego Komitetu Centralnego KPP. W tym okresie współpracowała z najważniejszymi działaczami tego ugrupowania. Jej pozycja była na tyle ważna, że to ona strzegła kasy partyjnej, załatwiała spreparowane dokumenty oraz lokale na spotkania i koordynowała funkcjonowanie sieci kurierskiej kałepowskiego „Politbiura”. W 1937 r., za zgodą przełożonych z organizacji, wyjechała zagranicę. W ten sposób nie padła ofiarą ówczesnych czystek, do których doszło po rozwiązaniu partii.

**Zdjęcie portretowe Justyny Sierp
z teczki akt osobowych
funkcjonariusza (fot. z zasobu
IPN)**

Zdjęcie portretowe Justyny Sierp

z 1966 r. (fot. z zasobu IPN)

W okupowanym Paryżu

Po znalezieniu się we Francji Justyna Sierp została gospodynią i sekretarką znanej pisarki Anny Seghers. Pracowała u niej także w czasie, gdy wybuchła II wojna światowa.

W 1937 r., za zgodą przełożonych z organizacji, wyjechała zagranicę. W ten sposób nie padła ofiarą ówczesnych czystek, do których doszło po rozwiązaniu partii.

Kiedy Niemcy zaatakowały Francję, Seghers wyemigrowała do Ameryki Łacińskiej, by uniknąć zatrzymania za swoje żydowskie pochodzenie. „Elza” zachowała się inaczej, decydując się na pozostanie w okupowanym Paryżu.

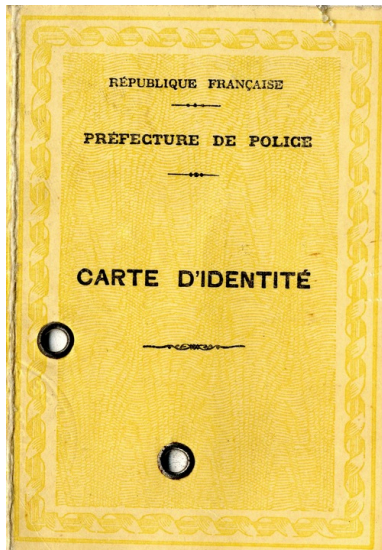
Od sierpnia 1940 r. pracowała jako sprzątaczką, a później kelnerką w hotelu w Wersalu. Sytuacja, w jakiej się znalazła, stworzyła sprzyjające warunki do prowadzenia działalności szpiegowskiej przeciwko nazistom. W tym okresie współpracowała z siatką niemieckiej organizacji komunistycznej „*Freies Deutschland*”, dostarczając wiadomości ze środowiska żołnierzy Wehrmachtu.

Działalność na rzecz reżimu komunistycznego

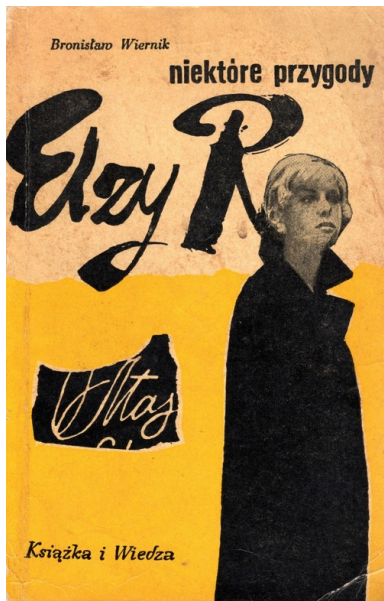
Po wyzwoleniu Francji Justyna Sierp kontynuowała pracę zarobkową w Wersalu, natomiast nie była aktywna organizacyjnie. Sytuacja zmieniła się, gdy spotkał ją, znany jej z okresu międzywojennego, Wacław Komar, który był wówczas zastępcą szefa Polskiej Misji Wojskowej w Paryżu. Dzięki jego pośrednictwu zimą 1946 r. przyjechała do Warszawy, po czym została zaangażowana do pracy na rzecz wywiadu MBP. Przez półtora roku pracowała na placówce paryskiej, działając w ramach tamtejszej siatki informacyjnej. Jej zaangażowanie oceniono na tyle pozytywnie, że po powrocie do kraju w listopadzie 1947 r. została etatową funkcjonariuszką służby wywiadowczej.

Francuski dowód osobisty Justyny
Sierp wystawiony na przybrane
nazwisko (z zasobu IPN)

Francuski dowód osobisty Justyny
Sierp wystawiony na przybrane
nazwisko (z zasobu IPN)

Okładka powieści Bronisława Wiernika pt. „Niektóre przygody Elzy R.” napisanej na podstawie wojennych przeżyć Justyny Sierp (źródło: zbiory własne autora)

Wiosną 1948 r. kierujący Departamentem VII MBP Wacław Komar powierzył Justynie Sierp zadanie specjalne. Przez kolejne dwa lata zajmowała się pracą operacyjną wśród jeńców niemieckich przebywających w obozach internowania na terenie Polski.

Zajmowała się pracą operacyjną wśród jeńców niemieckich przebywających w obozach internowania na terenie Polski. Jej rolą było ocenianie ich nastawienia politycznego i werbowanie kandydatów na agentów. Celem „akcji jenieckiej” było zbudowanie w Niemczech Zachodnich siatki wywiadowczej.

Jej rolą było ocenianie ich nastawienia politycznego i werbowanie kandydatów na agentów. Celem „akcji jenieckiej” było zbudowanie w Niemczech Zachodnich siatki, która byłaby w stanie dostarczać wartościowe dane na temat tamtejszych elit. Kiedy operację tę zakończono, w latach 1950–1952 była zastępcą naczelnika w Wydziale Szkoleniowym i uczestniczyła w kształceniu nowych kadr wywiadu Polski Ludowej.

Po odejściu z resortu działała w aparacie partyjnym PZPR, a następnie w Sekcji Zagranicznej Polskiego Komitetu Obrońców Pokoju. Od 1958 r. była na emeryturze. Zmarła w 1971 r. i została pochowana na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ